

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2005

MARTINA CHMELÍKOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Studijní program: 6202 – Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Úloha, význam a vliv ČAP a CEA na český pojistný trh

Role, function and impact of ČAP and CEA on the Czech insurance market

BP – PO – KPO 2005 10

Martina Chmelíková

Vedoucí práce: doc. Ing. Arnošt Böhm, CSc. (KPO)

Konzultant: Ing. Markéta Paulasová (KPO)

Počet stran: 35

Počet příloh: 2

Datum odevzdání: 20. 5. 2005

Zadání práce

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Datum: 20. 5. 2005

Podpis:
Martina Chmelíková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala doc. Ing. Arnoštu Böhmovi, CSc. a Ing. Markétě Paulasové za jejich odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly dovést bakalářskou práci do konečné podoby.

Resumé

Cílem mé bakalářské práce je popsat význam a vliv České asociace pojišťoven (ČAP) a Evropského pojišťovacího výboru (CEA) na český pojistný trh a na jednotný evropský trh.

První kapitola se zabývá Českou asociací pojišťoven, jejím založením, významem, strukturou a činností. V této kapitole dále věnuji pozornost také vývoji pojistného trhu v České republice.

V druhé části této práce popisuji strukturu CEA a její vliv na jednotný pojistný trh. CEA se snaží ovlivnit novou legislativu, v současné době hlavně v oblasti bezpečnosti silničního provozu, ochrany spotřebitele, rovnosti mužů a žen v přístupu k pojistné ochraně, evropského zemědělského pojištění a v oblasti Směrnice o zajištění.

V poslední části bakalářské práce sleduji situaci na českém pojistném trhu. V poslední době se zde objevuje několik nedořešených otázek. Věnuji se zde důchodové reformě, vývoji soukromého zdravotního pojištění a úrazovému pojištění.

Summary

The objective of my bachelor work is to describe the function and impact of Czech Insurance Association (ČAP) and Comité Européen des Assurances (CEA) on the insurance market of the Czech Republic and on the integrated European market.

The first chapter deals with Czech Insurance Association, its foundation, function, structure and activities. In this chapter, the attention is given to development of insurance market in the Czech Republic.

In the second part of this work the structure of CEA and its impact in the integrated insurance market is described. CEA is trying to influence new legislation, especially in the sphere of European Road Safety Action Programme, protection of consumer, equality of men and women related to insurance coverage, European agricultural insurance and European Reinsurance Directive.

In the last part of bachelor work I characterize the situation on the Czech insurance market. In the recent time, there are some unsolved issues, such as pension reform, development of private health insurance and accident insurance.

Klíčová slova

Certifikační institut ČAP	Certification Institute ČAP
Česká asociace pojišťoven (ČAP)	Czech Insurance Association
Důchodová reforma	Pension reform
Evropská listina pravidel bezpečnosti na silnicích	European Road Safety Action Programme
Evropský pojišťovací výbor (CEA)	Comité Européen des Assurances
Evropské zemědělské pojištění	European agricultural insurance
Kodex etiky v pojišťovnictví	Code of practice insurance
Pojistný trh	Insurance market
Směrnice o rovném přístupu mužů a žen ke zboží a službám	Directive on equal access of men and women to goods and services and their supply
Směrnice o zajištění	European Reinsurance Directive
Solventnost II	Solvency II
Soukromé zdravotní pojištění	Private health insurance
Úrazové pojištění	Accident insurance

Obsah

Seznam použitých zkratek a symbolů	11
Úvod	13
1. Česká asociace pojišťoven (ČAP)	14
1.1 Vznik a význam ČAP.....	14
1.2 Činnost ČAP	15
1.2.1 Odborné sekce	16
1.3 Kodex etiky v pojišťovnictví	20
1.4 Certifikační institut ČAP, s.r.o.	21
1.5 Vývoj pojistného trhu	22
1.5.1 Povodně 2002	23
1.5.2 Stav pojišťoven na území ČR	25
1.5.3 Průzkum trhu	26
1.5.4 Vývoj pojistného trhu v roce 2004	27
1.5.5 Vzdělávací programy a odborné zkoušky	29
2. Evropský pojišťovací výbor (CEA)	30
2.1 Struktura CEA	31
2.2 Výroční zasedání CEA 2004	32
2.3 Vliv CEA na jednotný pojistný trh	33
2.3.1 Zlepšování bezpečnosti účastníků silničního provozu	33
2.3.2 Liberalizace trhu náhradních dílů vozidel	34
2.3.3 Ochrana spotřebitele	35
2.3.4 Směrnice o rovném přístupu mužů a žen ke zboží a službám	35
2.3.5 Evropské zemědělské pojištění	37
2.3.6 Směrnice o zajištění	38

3. Problematika českého pojistného trhu	40
3.1 Důchodová reforma	40
3.2 Vývoj soukromého zdravotního pojištění	43
3.2 Zákon o úrazovém pojištění	44
 Závěr	 46
 Seznam použitých zdrojů	 48
 Seznam příloh	 50

Seznam použitých zkratk a symbolů

AGA	Asociace technických bezpečnostních služeb
AIDA	Česká sekce Mezinárodního sdružení pro pojistné právo
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
CEA	Comité Européen des Assurances (Evropský pojišťovací výbor)
CI ČAP	Certifikační institut ČAP
č.	číslo
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
EEVC	European Enhanced Safety of Vehicles Committee
EU	Evropská unie
FLODA	Flood Loss Data Analysis
GIS	Geografický informační systém
Kč	koruna česká
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MF	Ministerstvo financí
mil.	milion
mld.	miliarda
NDC	Notional defined contribution
ODS	Občanská demokratická strana
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PAYG DB	pay-as-you-go, defined benefits
PSC	poštovní směrovací číslo
Sb.	sbírka
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SZP	soukromé zdravotní pojištění

tis.	tisíc
tzv.	tak zvaný
UNICE	Evropský svaz průmyslových a zaměstnavatelských federací
US-DEU	Unie svobody – Demokratická unie
VZP	veřejné zdravotní pojištění
%	procento

Úvod

Cílem mé bakalářské práce je popsat význam, vliv a úlohu České asociace pojišťoven (ČAP) a Evropského pojišťovacího výboru (CEA) na český pojistný trh a na jednotný evropský trh. Toto téma jsem si vybrala z důvodu jeho aktuálnosti v oblasti pojišťovnictví.

Český pojistný trh se stal dne 1. května 2004 součástí evropského jednotného trhu. Komerční pojišťovny v České republice tak získaly právo na základě jedné licence podnikat na území členských států EU. Tento fakt s sebou přinesl spoustu změn, a to nejenom v oblasti legislativy. Česká asociace pojišťoven a Evropský pojišťovací výbor se snažily a stále snaží ovlivnit oblasti týkající se pojišťovnictví, a to především svými připomínkami, postoji a pozměňujícími návrhy k příslušným zákonům či směrnicím. Ve své práci se budu kromě jiného zabývat právě těmito postoji a připomínkami.

První část své práce věnuji České asociaci pojišťoven. Popíši zde její vznik, význam a činnost. Dále nastíním vývoj českého pojistného trhu, který se v roce 2004 úspěšně vyrovnal s problémem povodní z roku 2002 a pokračoval ve svém stabilním růstu. Zmíním se zde také o průzkumu trhu, který se týkal spokojenosti občanů se stavem českého pojišťovnictví, jež provedla společnost STEM/MARK. Poslední část této kapitoly věnuji novým vzdělávacím programům a odborným zkouškám pro zprostředkovatele a samostatné likvidátory pojistných událostí. V druhé kapitole se budu zabývat Evropským pojišťovacím výborem a jeho vlivem na jednotný evropský pojistný trh. Pozornost zaměřím především na vliv CEA v oblasti legislativy týkající se bezpečnosti silničního provozu, ochrany spotřebitele, rovnosti mužů a žen v přístupu k pojistné ochraně, evropského zemědělského pojištění a Směrnice o zajištění.

V poslední části bakalářské práce budu sledovat situaci na českém pojistném trhu. V nedávné době se zde objevilo několik nedořešených otázek, především stále diskutovaná, ale doposud nevyřešená, problematika důchodové reformy. Dále se zaměřím na soukromé zdravotní pojištění a úrazové pojištění. I zde je nutné v dohledné době provést určité změny.

1. ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN (ČAP)

1.1 Vznik a význam ČAP

Česká asociace pojišťoven je nástupkyní Česko-slovenské asociace pojišťoven, která byla založena v roce 1991. V tomto roce došlo také k přijetí zákona o pojišťovnictví, který umožnil rozvoj a transformaci komerčního pojišťovnictví.

Česká asociace pojišťoven začala provozovat svoji činnost 1. ledna 1994 jako zájmové sdružení komerčních pojišťoven, působících na základě povolení Ministerstva financí ČR k podnikání na území České republiky, a v souladu se zákonem o pojišťovnictví. Asociace je právnickou osobou se sídlem v Praze.

Na území České republiky má povolení k podnikání 42 pojišťoven, z nichž 26 je členem této asociace (3 životní pojišťovny, 9 neživotních a 14 univerzálních). Podíl členských pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném v ČR činí více než 98 %. Dalšími členy jsou přidružená Česká sekce Mezinárodního sdružení pro pojistné právo (AIDA) a Česká kancelář pojistitelů (ČKP). Zdravotní pojišťovny a penzijní fondy nejsou jejími členy. Dceřinou společností ČAP je Certifikační institut ČAP, s.r.o., který hodnotí kvality organizací a výrobků v oblasti bezpečnostního průmyslu.

Asociace pojišťoven je organizace, která neprovozuje obchodně-pojišťovací činnost, ale spolupracuje s orgány státní správy na tvorbě podmínek pro rozvoj pojišťovnictví a pojistného trhu. Mezi její cíle patří reprezentovat, obhajovat a prosazovat zájmy svých členů v ČR i v zahraničí, řešit odborné problémy, zpracovávat připomínky k právním předpisům v oblasti pojišťovnictví, propagovat pojišťovnictví, podílet se na zvyšování úrovně služeb a podporovat etické normy jednání obsažené v Kodexu etiky v pojišťovnictví. K jejím nejdůležitějším úkolům patří v současné době spolupracovat s orgány státní správy na dovršení procesu harmonizace českého pojistného práva s právem Evropské unie. Česká asociace pojišťoven je řádným členem Svazu průmyslu a dopravy a dne 23. října 1998 se stala i řádným členem Comité Européen des Assurances

(federace národních asociací pojišťoven evropských zemí). Spolupracuje s celou řadou dalších institucí a sdružení, mezi něž patří například: Policie ČR, Ředitelství Hasičského záchranného sboru, Asociace grémium Alarm a další asociace a ústřední orgány státní správy.

ČAP vydává různé publikace, výroční zprávy, reprezentační brožury, odborný měsíčník Pojistný obzor a pojistněteoretický časopis Pojistné rozpravy, které slouží k propagaci pojišťovnictví a rozvíjení pojišťovací teorie. V druhé polovině roku 1996 byla v Praze založena odborná knihovna České asociace pojišťoven. Dnes je zde k dispozici několik set odborných publikací, odborné domácí a zahraniční časopisy, výroční a národní zprávy, dokumentace CEA a další. Knihovna je k dispozici zaměstnancům členských pojišťoven, lektorům, spolupracovníkům ČAP, makléřům a studentům. Asociace je garantem odborných konferencí organizuje odborné semináře pro zaměstnance pojišťoven, školení pro nové zaměstnance pojišťoven, administrativní síly, pojistné matematiky a další profesní pozice. [3], [4], [22]

1.2 Činnost ČAP

V roce 1994 byly vytvořeny orgány ČAP: shromáždění členských pojišťoven, prezidium, sekretariát a odborné sekce. Prezidium ukládá úkoly jednotlivým odborným sekcím, které je plní a předkládají svoje doporučení. Koordinaci práce a postupů mezi jednotlivými orgány má na starost sekretariát. Dalšími orgány ČAP jsou:

- Pracovní skupina pro evropskou integraci,
- Pracovní skupina pro informační systém ČAP,
- Kancelář pro prevenci pojistného podvodu,
- Pracovní skupina pro námořní a dopravní pojištění,
- Redakční rada časopisu Pojistný obzor,
- Redakční kruh časopisu Pojistné rozpravy.

1.2.1 Odborné sekce

Činnost ČAP se realizuje hlavně prostřednictvím odborných sekcí, které jsou složeny ze zástupců členských pojišťoven. V rámci jednotlivých sekcí často dochází k vytváření dočasných nebo stálých pracovních skupin, které se zabývají dílčími problémy v jednotlivých oblastech.

- **Ekonomická sekce**

Tato sekce zahájila svou činnost 18. února 1994. V čele zástupců členských pojišťoven stojí předseda. V rámci této sekce byly vytvořeny pracovní skupiny, které řeší dílčí problémy v oblasti daní, účetnictví a statistiky. Mezi hlavní úkoly ekonomické sekce patří: sjednocení a vymezení statistických výkazů, odborná hodnocení a připomínky k legislativě a k platným právním normám, sjednocení terminologie v oblasti ekonomiky pojišťoven, prohlubování spolupráce s Ministerstvem financí ohledně daňových otázek atd.. [3], [4], [10], [22]

- **Legislativní sekce**

Navázala na činnost legislativní sekce Česko-slovenské asociace pojišťoven. Jejím cílem bylo zabezpečit spoluúčast při tvorbě předpisů týkajících se oblasti pojišťovnictví a možnosti podávat k těmto právním předpisům připomínky. Většina členských pojišťoven je v této sekci zastoupena. Úkoly jsou řešeny přímo nebo prostřednictvím krátkodobých skupin či pracovních komisí. Současnými dočasnými pracovními skupinami jsou: Ochrana osobních údajů, Pojištění cestovních kanceláří a Jednotný pojistný trh EU. Jedna z komisí řeší právní problematiku pojistných podvodů a shromažďuje veškeré zkušenosti s tím související. Počátkem roku 1995 vznikla další důležitá skupina, a sice Rozhodčí řízení. Rozhodčí řízení umožňuje řešit mimosoudně spory nejen mezi pojišťovnami samotnými, ale i mezi pojišťovnami a klienty.

Úspěchem legislativní sekce byla novela zákonů o zdravotních pojišťovnách vydaná v roce 1995, díky níž došlo ke sjednocení podmínek pro komerční podnikání zdravotních pojišťoven v oblasti smluvního pojištění. K nejdůležitějším úkolům této sekce patří především spolupráce na procesu harmonizace naší legislativy se Směrnicemi EU

a její součinnost na přípravě zákonů a vyhlášek, které souvisejí s touto problematikou. Dne 1. 1. 2005 nabyl účinnosti zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí. Byl novelizován zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. V únoru 2004 byl také vydán zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, jímž byl završen dlouhodobý proces hledání optimálního začlenění úpravy pojistné smlouvy do českého právního řádu. Sekce se dále podílí na odborném zajištění seminářů zabývajících se nejaktuálnějšími právními problémy. [3], [4], [10], [22]

- **Sekce obchodu a marketingu**

Sekce obchodu a marketingu byla založena v roce 1994. Je složena ze zástupců pojišťoven, kteří se zabývají především propagací ČAP a komerčních pojišťoven, dále pak oblastí obchodu a marketingu. Výsledkem její práce je především formulování Kodexu etiky v pojišťovnictví, jehož novela byla schválena na březnovém zasedání Shromáždění členů ČAP v roce 1996. Členské pojišťovny se zavázaly tento Kodex dodržovat.

Další její činnost je zaměřena na přípravu průzkumu trhu podnikatelských a průmyslových rizik, zviditelnění komerčního pojištění, sjednocování terminologie produktů, novelizaci Kodexu etiky a tvorbu výročních zpráv ČAP. Pracovní skupiny zde vznikají pouze při potřebě řešení konkrétních úkolů. V nedávné době zde vznikla jedna stálá skupina, Makléři, a několik dočasných skupin: Nabídka produktů, Průzkum trhu, Kodex etiky a Obchod. [3], [4], [10], [22]

- **Sekce pojištění majetku a sekce pojištění odpovědnosti**

Dochází zde k řešení problémů z oblasti majetkových a odpovědnostních pojištění občanů a drobných podnikatelů, vyjma problematiky z okruhu havarijního pojištění a pojištění zákonné odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Za úspěch této sekce můžeme považovat smlouvu mezi ČAP a Úřadem vyšetřování České republiky o součinnosti, která vstoupila v platnost dne 1.1.1995. Sekce řeší hlavně problematiku informačních systémů, snaží se o užší spolupráci s Policií ČR a vytváří výkladový slovník z oblasti pojmů majetkového a životního pojištění. Stálými skupinami v této sekci jsou: Požární ochrana, Prevence odcizení, Pojištění majetku občanů, Zemědělské pojištění a Hromadné

pojistné události. Mezi dočasné pracovní skupiny patří: Oceňování majetku a Pojištění průmyslu a podnikatelů.

ČAP řeší dlouhodobě a intenzivně otázku prevence odcizení. Postupně v této oblasti vznikl tzv. Systém kvality ČAP, kde mají klíčovou roli hlavně technické směrnice ČAP připravené na základě směrnic Evropského pojišťovacího výboru a potřeb pojistného trhu. Obsahují technické požadavky na kvalitu výrobků a firem. Jsou-li tyto požadavky splněny, tak Certifikační institut ČAP, s.r.o. udělí příslušnou certifikaci. Ta pak společně s registrem firem značně usnadňuje pojišťovnám ověření celkově upisovaného rizika. Systém kvality ČAP zahrnuje řadu projektů mezi něž patří Poplachové systémy, Registr montážních firem, Registr bezpečnostních služeb, Certifikace firem a Pyramida bezpečnosti. Asociace spolu s Certifikačním institutem připravuje stále další projekty (Systém registrovaného zabezpečení motorových vozidel a další). Stálá pracovní skupina Prevence odcizení ve spolupráci s CI ČAP vydala v roce 2004, při příležitosti každoročně pořádaného mezinárodního veletrhu zabezpečovací techniky, systémů služeb, požární ochrany a záchranných zařízení pod názvem Pragoalarm-Pragosec, katalog zabezpečovací techniky, který obsahuje přehled základních pravidel zabezpečení, seznamy certifikované zabezpečovací techniky a seznamy firem poskytujících služby při ochraně majetku a osob.

Stále aktuální je i problematika tzv. sprinklerové ochrany. Za tímto účelem vydává ČAP určité technické podmínky týkající se Sprinklerových zařízení, jejichž zpracovatelem je CEA. Tato zařízení jsou určena k instalaci do budov, kde slouží k detekci a ke kontrole požárních rizik. Na základě zásad přijatých v CEA připravuje certifikaci dodavatelů požárně bezpečnostních zařízení. [4], [10], [14], [17], [22]

- **Sekce pojištění motorových vozidel**

Patří mezi nejaktivnější sekce a zahrnuje dvě pracovní skupiny. První se zabývá pojištěním za škodu z provozu motorového vozidla a druhá havarijním pojištěním. Spolupracuje s policejními orgány, Svazem dovozců automobilů a dalšími orgány. V sekci jsou zastoupeny všechny pojišťovny, které provozují pojištění motorových vozidel. [3], [4], [10], [22]

- **Sekce pojištění osob**

Sekce je činná v oblasti pojištění osob, zpracovala důležité náměty na úpravu daňových předpisů v pojišťovnictví a připravila stanovisko asociace k pojištění pro cesty a pobyt v zahraničí pro zdravotní pojišťovny za pomoci informací z CEA. Podílela se na výchově aktuárů. Dále se zabývá vztahy mezi komerčními a zdravotními pojišťovnami, analýzami vývoje pojištění osob a publikační činností k problematice životního a důchodového pojištění. Jejimi stálými skupinami jsou: Otázky důchodového systému, Spolupráce s lékařskými zařízeními, Cestovní pojištění, Soukromé zdravotní pojištění, Aktuárská problematika a Pojištění úrazu. [3], [4], [10], [22]

- **Sekce public relations a informací**

Jejím hlavním úkolem je propagace a budování image ČAP, členských pojišťoven a pojišťovnictví. I v dalších letech se bude zabývat především propagací výsledků činnosti ČAP a jejích členů, spoluprací na přípravě výročních zpráv, tiskových sdělení a účasti asociace na veletrzích a konferencích. [3], [4], [10], [22]

- **Sekce vzdělávání a publikační činnosti**

ČAP si je plně vědoma, že klíčem k úspěchu jsou kvalifikovaní odborníci, a proto se snaží této problematice maximálně věnovat. Neustálým vzděláváním a výchovou nových pracovníků se snaží o vybudování moderního pojišťovnictví. Vzdělávání probíhá ve dvou rovinách. První je teoretická příprava, která zahrnuje spolupráci se středními odbornými školami, vysokými školami, univerzitami a druhá rovina se věnuje vzdělávání již stávajících pracovníků formou seminářů, specializovaného studia a školení. Byly zde zřízeny dvě dočasné pracovní skupiny: Příprava certifikovaného vzdělávání a vzdělávání pojišťovacích zprostředkovatelů. [3], [4], [10], [22]

- **Sekce pro prevenci pojistného podvodu**

Sekce se zabývá hlavně prevencí pojistných podvodů a byly zde pro tento účel vytvořeny tři dočasné pracovní skupiny: Analýza výměny informací, Prevence kriminality v oblasti vozidel a Zpracování dotazů k pojištění. V roce 2003 vznikla Kancelář pro prevenci pojistného podvodu. Byl dokončen systém odpovědných garantů pro prevenci pojistného podvodu v pojišťovnictví a schválena strategie postupu do roku 2006. [3], [4], [10], [22]

1.3 Kodex etiky v pojišťovnictví

Kodex etiky byl schválen prezidiem a shromážděním členů ČAP počátkem roku 1995. Jde o dokument, který obsahuje soubor určitých pravidel etiky na českém pojistném trhu, pravidel mravního jednání a mravních zásad. Pojišťovny se zavázaly tato pravidla dodržovat a respektovat a implementovat je do svých interních předpisů a pokynů. Na základě nových poznatků z praktického uplatňování Kodexu v členských pojišťovnách byl tento Kodex v roce 1996 novelizován. V tomto novém znění jsou již uvedeny zásady jeho uplatňování v rámci ČAP a sankce za jeho porušení. Cílem Kodexu je definovat základní pravidla chování členů a partnerů asociace a jejích zaměstnanců.

Skládá se z pěti částí:

- úvodní ustanovení,
- obecné zásady chování pojišťoven,
- vztahy mezi pojišťovnou a jejími zaměstnanci i jejími zprostředkovateli,
- vztahy zaměstnanců pojišťovny a jejích zprostředkovatelů ke klientovi,
- uplatňování kodexu v rámci ČAP a sankce za jeho porušení.

Dodržování Kodexu má chránit dobré jméno pojišťovnictví. Pojišťovny by měly řádně poskytovat služby a informace svým klientům, dodržovat obchodní tajemství, osobnostní práva klientů a vytvářet zdravé soutěžní prostředí s dalšími pojišťovnami. Měly by se vyvarovat klamavé reklamy a poškozování jiných pojišťoven. Povinností zaměstnanců a zprostředkovatelů je svědomitě zastupovat svou pojišťovnu, dodržovat mlčenlivost, obchodní tajemství, a to i po svém odchodu. Vyvarovat by se měli konfliktu vlastních zájmů se zájmy pojišťovny, poškozování dobrého jména pojišťovny, zneužívání svého postavení, jednání v rozporu s platným právním řádem, zásadami slušného chování a samozřejmě samotného Kodexu. Případné spory mezi pojišťovnami, mezi pojišťovnou a zaměstnanci, zprostředkovateli nebo klienty jsou řešeny v rámci smířčího řízení prezidiem či smířčí komisí. Sankce za porušení předpisů jsou stanovovány podle stanov ČAP nebo podle morální povahy (např. zveřejnění prohřešku dané pojišťovny v rámci ČAP). O sankcích vůči zaměstnancům a zprostředkovatelům rozhodují jednotlivé pojišťovny s přihlédnutím ke stanoviskům prezidia nebo smířčí komise asociace.

Prohřešky proti Kodexu opravdu existují a řeší se. Jednotlivé případy ale bohužel nejsou zveřejňovány, protože se jedná o samoregulační prvek. [3], [22]

1.4 Certifikační institut ČAP, s.r.o.

Dne 19. ledna 2005 byla na zasedání Sekce pojištění majetku schválena jasná strategie rozvoje Certifikačního institutu ČAP. Dosažení vytyčených cílů je naplánováno do konce roku 2009.

Mezi cíle institutu patří:

- poskytovat profesionální zabezpečení pojištěného majetku využíváním registru firem a snížit tak škodní průběh pojišťoven,
- zpřehlednit trh,
- zajistit poptávku po kvalitní zabezpečovací technice a službách,
- prosadit správné podmínky zabezpečení pojištěného majetku, a to i v praxi,
- orientovat zákazníky na výběr nejlepší hodnoty,
- dosáhnout vyšší kvality zabezpečení prostřednictvím lepší komunikace mezi jednotlivými stranami.

Základem kvality systému se má stát registr firem, který bude zahrnovat i výrobce a distributory. Registrace bude probíhat ve dvou stupních. V prvním stupni proběhnou audity CI ČAP, inspekce jednotlivých aplikačních směrnic a platnost Osvědčení o registraci potrvá dva roky (zkušební doba) a následně tři roky. Ve druhém stupni dojde k certifikaci systému jakosti CI ČAP nebo jakýmkoliv certifikačním orgánem společně s dodatečným auditem CI ČAP pro jednotlivé aplikační směrnice. Dále bude následovat inspekce technických systémů a každoroční dozorové návštěvy. Platnost Osvědčení bude tři roky.

Dohled nad systémem bude vykonávat Rada ČAP pro zabezpečení majetku, která zatím ještě není zřízena. Spolupracovat by měla s Asociací technických bezpečnostních služeb AGA, Cechem mechanických zabezpečovacích systémů, Sdružením výrobců

mechanických zabezpečovacích systémů a Uní bezpečnostních služeb. Systém je určen nejenom pojišťovnám, ale i občanům, státní správě a podnikatelským subjektům.

[19], [22]

1.5 Vývoj pojistného trhu

Dne 1. května 2004 se český pojistný trh stal součástí jednotného evropského trhu. Komerční pojišťovny v České republice, tak získaly právo na základě jedné licence podnikat na území ostatních členských států EU. Doposud měla ČAP v Evropském pojišťovacím výboru pouze statut pozorovatele. Tento náš vstup na jednotný evropský trh umožní ČAP podílet se svými připomínkami a postoji na tvorbě evropské legislativy k pojišťovnictví, která vzniká převážně v Evropské Komisi a v některých případech jde i o Směrnice Evropského parlamentu. [13]

České pojišťovnictví v této souvislosti stále prochází procesem transformace. Postupně dochází k dovršení procesu harmonizace českého pojistného práva s legislativou EU. Činnost ČAP se na tomto procesu podílí zejména svými připomínkami a prosazováním pozměňovacích návrhů, které by mohly vést ke zlepšení právní úpravy týkající se českého pojistného trhu. Asociace podává návrhy hlavně v oblastech, kde směrnice ponechávají prostor pro národní úpravu, a kde bylo potřeba zohlednit podmínky na českém pojistném trhu. V lednu 2004 byl podepsán zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě (z důvodu zastaralé a v některých případech sporné legislativní úpravy). Schválena byla rovněž novela zákona o pojišťovnictví (zákon č. 39/2004 Sb.), novela zákona o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (zákon č. 47/2004 Sb.) a novela zákona o penzijním připojištění (zákon č. 42/1994 Sb.). V zákoně o pojišťovnictví jsou definovány nové pojmy (např.: členský stát, pojišťovna z jiného členského státu, vnitřní kontrolní systém, atd.), které souvisí se vstupem ČR na jednotný evropský pojišťovací trh. Došlo ke zvýšení minimální výše základního kapitálu ze 60 mil. na 90 mil. Kč při provozování jednoho nebo více pojistných odvětví v životním pojištění a na 60, 90, 156 a 200 mil. Kč u neživotních pojištění.

U pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla se zvýšily limity pojistného plnění, a to na 35 mil. Kč (z 18 mil.) za škody na zdraví nebo usmrcení osoby a na 18 mil. Kč (z 5 mil.) za škody na věci. K dovršení harmonizace ještě zbývá schválení stále projednávaného zákona o finančních konglomerátech. [1], [5], [6], [7], [8], [10], [12], [22]

1.5.1 Povodně 2002

V roce 2002 postihly Českou republiku ničivé povodně, které způsobily velké ekonomické škody a významně zasáhly do oblastí pojišťovnictví. Pojišťovny uhradily polovinu z celkových ekonomických škod, a to hlavně díky spolehlivému zajištění. Do 30. 6. 2004 bylo pojišťovnami vyplaceno necelých 33 mld. Kč na pojistných plněních (ekonomické ztráty ČR se pohybovaly okolo 73 mld. Kč a pojištěné škody dosáhly okolo 34,7 mld. Kč). Počet pojistných událostí se odhaduje na 80 885. Nahlášeno bylo 80 618 událostí a z toho plných 79 661 bylo již vyřízeno. Nevyplaceny zůstávají zatím některé dodatečně uplatněné škody, část škod u velkých průmyslových podniků a podnikatelů a sporné nároky, které se stále vyšetřují. Pojišťovny tak vyřídily 98,8 % z celkově nahlášeného počtu pojistných událostí. Po zkušenostech z těchto povodní se ČAP rozhodla zajistit pro své členy do budoucna produkty umožňující lepší ocenění rizika. Za tímto účelem byly nakoupeny:

- multilicence Geografického informačního systému (GIS),
- multilicence rizikových území záplav,
- mapové podklady a číselník objektů s domovními čísly.

ČAP se začala více zabývat problematikou povodní už po katastrofických povodních v roce 1997. Analyzovala systémy pojištění katastrofických rizik v některých zemích a možnosti tvorby povodňové mapy ČR. Byla vytvořena pracovní skupina pro prevenci povodňových škod, která je součástí sekce pojištění majetku. V září 1998 vydala ČAP projekt „Přehled postižených katastrálních území severomoravského regionu povodněmi a erozí za období 1967 – 1996 a v roce 1997“. Tento projekt se setkal s kladnou odezvou členů ČAP, byl zpracován a v červnu 1999 byl vydán „Přehled postižených katastrálních území ČR povodněmi a erozí v období 1967 – 1998.

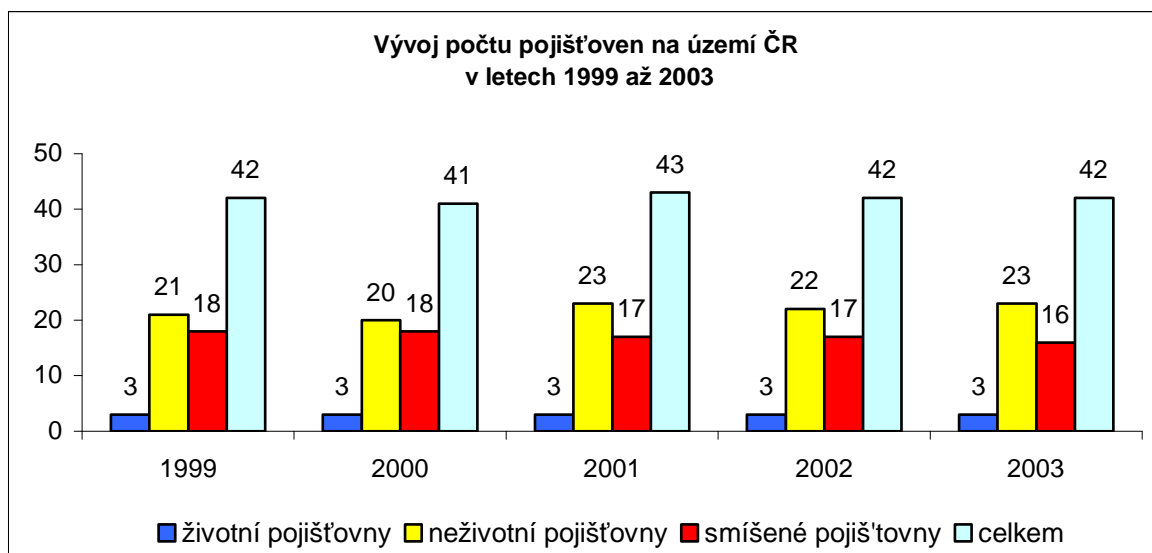
Asociace se i nadále věnovala této problematice a po povodních v roce 2002 nakoupila multilicence Geografického informačního systému. V první etapě financovala jeho zavedení do pojišťoven. GIS je digitální neveřejný systém rizikových zón pro nebezpečí povodně. V rámci GIS byly vytvořeny povodňové mapy MaGIS a FRAT, na kterých se podílela spolu s ČAP i Swiss Re. V roce 2003 byly prezentovány možnosti využití těchto map. Využití těchto produktů umožňuje oceňování rizika povodně a kontrolu akumulace. Pokrývají oblast 16 000 km vodních toků v ČR (v roce 2004 byly již k dispozici nové zpřesňující modely pokrývající plochu 28 000 km). GIS poskytuje neomezené možnosti evidence dat k adresnému bodu na určitém území. Lze ho ale využít i v oblasti evidence a modelování nebezpečí proudění vzduchu. Pojišťovny, které využívají možností tohoto systému (AIG CZECH REPUBLIC pojišťovna, a.s., Allianz pojišťovna, a.s., Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Česká pojišťovna a.s., Kooperativa, a.s., atd.), jsou s jeho pomocí velmi spokojeny a považují ho za veliký přínos. Česká republika se tak stala první zemí využívající tento systém ke kontrole povodňových škod na celém území. Tento systém s sebou přináší i určitá negativa. Některé objekty se staly nepojistitelnými. Došlo k vyčlenění rizika povodní ze sdruženého rizika a poskytuje se za samostatnou sazbu nebo v rámci připojištění, což způsobilo jeho výrazné zdražení. Ohodnocení rizika povodní se řídí ještě dalšími vlivy (výška budovy, podklad, konstrukce, atd.), které ještě nejsou zahrnuty do systému GIS.

Dalším projektem, který se týká této problematiky, je FLODA (Flood Loss Data Analysis), který vzniká ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Karlovy univerzity a brokerskou společností Benfield. Projekt FLODA umožní zvýšit kvalitu dosavadního modelu GAP Flood Czech (model umožňující odhad škod způsobených povodněmi). Plánuje se zde využití geokódů místo PSČ při veškerých kalkulacích, což umožní větší zpřesnění modelování. Za tímto účelem ČAP nakoupila od Českého statistického úřadu databázi 2,5 milionu geokódovaných adresných bodů. [10], [22], [17]

1.5.2 Stav pojišťoven na území ČR

K 31.12.2003 provozovalo pojišťovací činnost na našem území 42 pojišťoven, z toho bylo 23 pojišťoven neživotních, 3 životní a 16 pojišťoven smíšených. Mezi tuzemské pojišťovny bylo zařazeno 34 pojišťoven, zbylých 8 byly pojišťovny zahraniční. 32 tuzemských pojišťoven bylo založeno jako akciové společnosti a zbylé dvě jako družstvo a právnická osoba zřízená podle zvláštního zákona. Následující graf popisuje vývoj počtu pojišťoven na území ČR od roku 1999 do roku 2003.

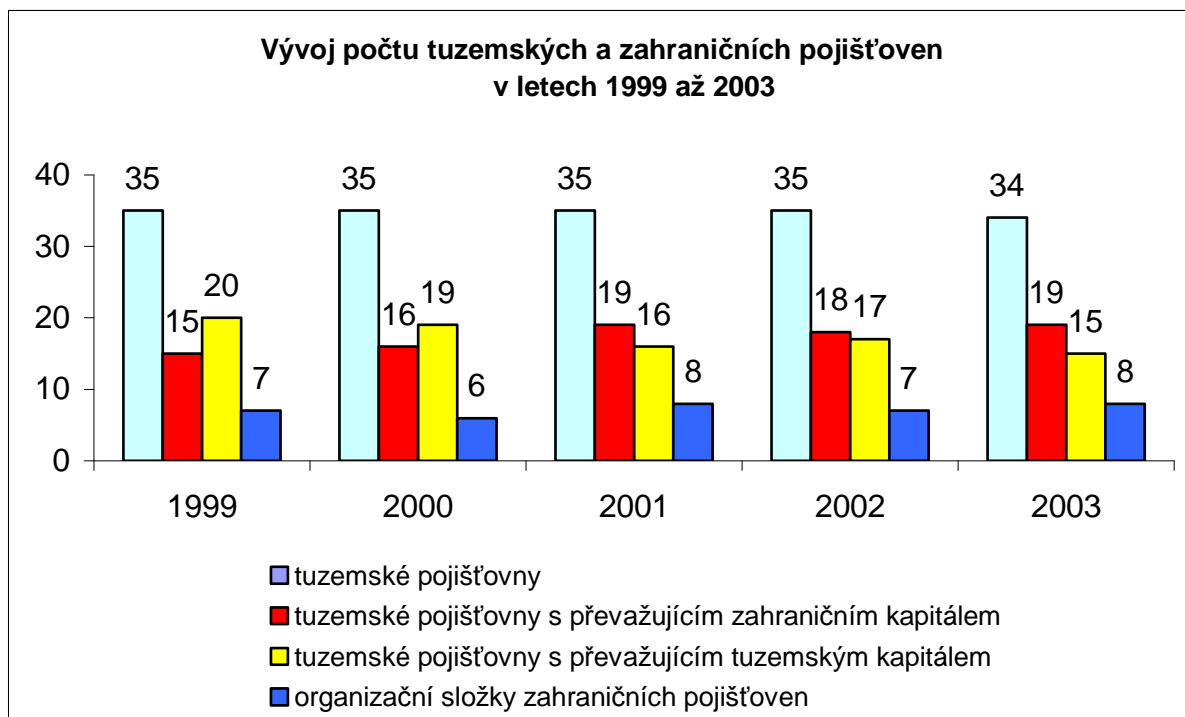
Graf č. 1

Zdroj: <http://www.cap.cz/dokument.aspx?id=111>, dne 19.2. 2005

Počet tuzemských pojišťoven s převažujícím tuzemským kapitálem se oproti roku 2002 snížil ze 17 na 15 pojišťoven. Došlo ke zkvalitnění a inovaci pojistných produktů, kterých bylo na českém pojistném trhu nabízeno okolo 250 druhů, a k růstu zájmu o majetková pojištění, což bylo způsobeno hlavně povodněmi v roce 2002. [10], [22]

Graf č. 2

Zdroj: <http://www.cap.cz/dokument.aspx?id=111>, dne 19.2. 2005

1.5.3 Průzkum trhu

Asociace provádí pro své členy také průzkumy trhu. První z těchto průzkumů byl proveden v roce 1995 a týkal se znalosti jednotlivých pojišťoven působících na území České republiky, dále pak stavu využívání pojišťovacích služeb, jejich budoucího vývoje, postoje k těmto službám a pojišťovnictví jako celku. Zatím poslední průzkum byl proveden společností STEM/MARK, a.s. v období od 15. dubna do 3. května 2004. V jeho rámci bylo dotazováno 1007 respondentů a byl zaměřen na:

- změny v pojišťovnictví spojené se vstupem ČR do EU,
- vnímání pojišťovnictví a služeb pojišťoven,
- znalost pojišťoven,
- využívání služeb pojišťoven,
- vliv daňových úlev na prodej životního pojištění.

Bylo zjištěno, že respondenti spojují se vstupem ČR do EU hlavně pozitivní změny. Očekávají rozšíření nabídky produktů a služeb a zvýšení konkurence na trhu. Jsou schopni si vybavit v průměru okolo čtyř jmen pojišťoven. Nejčastěji se jedná o Českou pojišťovnu a.s., Allianz pojišťovnu, a.s. a Kooperativu, pojišťovnu, a.s.. Další znalost pojišťoven je spíše povrchní.

Vnímání služeb v pojišťovnictví je na velmi dobré úrovni. Ze 17ti sledovaných oborů obsadilo pojišťovnictví druhou a třetí příčku, hned po oblasti médií. Lidé jsou celkem spokojeni s dostupností poboček, způsobem uzavírání služeb i jejich nabídkou. Naopak velká nespokojenost je spojena s výší pojistného, likvidací pojistných událostí a mírou krytí rizik. Při výběru pojištění hraje hlavní roli výše pojistného, poté likvidace pojistných událostí a míra krytí rizik. O využití daňových úlev v rámci životního pojištění měla představu zhruba jen polovina občanů. [3], [16], [22]

1.5.4 Vývoj pojistného trhu v roce 2004

Výsledky ČAP za rok 2004 vypovídají o stabilním růstu pojistného trhu. Celkové předepsané pojistné členů ČAP vzrostlo oproti roku 2003 o 6,6 %, na 111,5 mld. Kč. Životní pojištění zaznamenalo další růst předepsaného pojistného, a sice o 7,5 %, na 44,2 mld. Kč a jeho podíl na celkovém předepsaném pojistném dosáhl 39,6 %. U pojištění neživotního došlo k meziročnímu růstu o 6 %, a to na 67,3 mld. Kč.

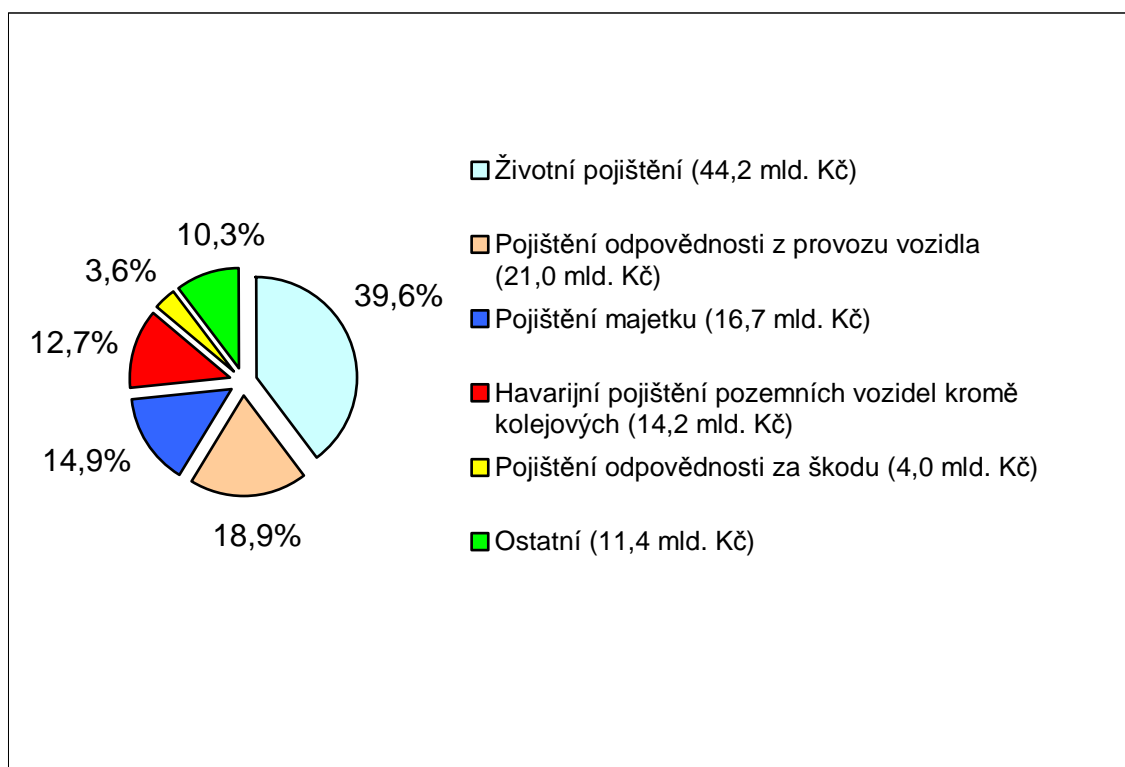
Tempo růstu předepsaného pojistného bylo v roce 2004 vyšší než míra inflace (2,8 %), ale přesto oproti předchozím rokům mírně zpomalilo. Došlo taktéž k poklesu celkových nákladů na pojistná plnění, a to o 2,5 %. Počet zaměstnanců klesl o 5,3 %. Tyto výsledky mají pozitivní účinky na stabilitu pojistného trhu. [21], [22]

Tabulka č.1: **Výsledky členů ČAP za rok 2004**

Celkové předepsané pojistné (v tis. Kč)	111 538 552
Celkové předepsané pojistné v životním pojištění (v tis. Kč)	44 203 320
Celkové předepsané pojistné v neživotním pojištění (v tis. Kč)	67 335 232
Celkové náklady na pojistná plnění (v tis. Kč)	58 150 011
Celkové náklady na pojistná plnění v životním pojištění (v tis. Kč)	23 354 812
Celkové náklady na pojistná plnění v neživotním pojištění (v tis. Kč)	34 795 199
Celkový počet vyřízených pojistných událostí (v ks)	2 429 122
Celkový počet zaměstnanců (osoby)	14 469
Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném (%)	39,6
Podíl neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném (%)	60,4

Zdroj: <http://www.cap.cz/dokument.aspx?id=119>, dne 19.3.2005

Graf č. 3: **Skladba předepsaného pojistného podle druhu pojištění**

Zdroj: <http://www.cap.cz/souboryKeStrazeni.aspx>, dne 7.4.2004

1.5.5 Vzdělávací programy a odborné zkoušky

Dne 1.1.2005 vstoupil v platnost zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí. Tento zákon, kromě jiného, stanovuje požadavky na zprostředkovatele a samostatné likvidátory pojistných událostí. Ti musí dle zákona splňovat podmínku odborné způsobilosti k vykonávání této činnosti a další podmínky. ČAP je jedním ze subjektů, který je oprávněn k poskytování vzdělávacích programů a odborných zkoušek pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Pro uchazeče nabízí odbornou zkoušku v souladu se Zkušebním řádem ČAP (schválen prezidiem ČAP dne 17. ledna 2005) a také jednodenní konzultaci k této zkoušce v rozsahu maximálně osmi hodin. Zkouška i konzultace jsou zpoplatněny. Zkouška je založena na úspěšném zvládnutí Studijních textů ČAP, které obsahují výklad tématu, odkazy na právní předpisy, příklady a otázku a tři odpovědi. Seznam otázek je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva financí. Studijní texty jsou duševním vlastnictvím ČAP a kromě ní je mohou využívat i členské pojišťovny. Jejich prostudování zaručuje minimum odborných znalostí (základní stupeň odbornosti).

Dne 23. listopadu 2004 pořádala ČAP v Praze konferenci k zákonu č. 38/2004 Sb. a vyhlášce č. 582/2004 Sb. (uvádí instituce oprávněné poskytovat vzdělávací programy zaměřené na dosažení odborné způsobilosti a také formu přihlášek ke zkouškám). Ministerstvo financí a ČAP v rámci této konference odpovídaly na nejrůznější dotazy přítomných. Na tvorbě připomínek k tomuto zákonu, tvorbě zkušebních testů a Studijních textů ČAP se podílela kromě sekce vzdělávání i pracovní skupina pro obchod a aplikaci zákona č. 38/2004 Sb., ze sekce obchodu a marketingu. [19]

První odborné zkoušky pro střední a vyšší kvalifikační stupeň pojišťovacích zprostředkovatelů proběhly dne 1. března 2005 na Ministerstvu financí. Otázky k této zkoušce byly vytvořeny ve spolupráci s ČAP, Asociací českých pojišťovacích makléřů a pojišťoven. Bylo vypracováno 65 otázek pro střední kvalifikační stupeň, 129 pro vyšší stupeň a bylo využito i 297 otázek základního kvalifikačního stupně. Ministr financí jmenoval tři zkušební komise, jejichž tajemníky byli zaměstnanci MF. Celkový počet

přihlášených byl 53, zkoušek se zúčastnilo 48 zájemců (46 na vyšší kvalifikační stupeň, 2 na střední kvalifikační stupeň). Všichni zkoušku úspěšně složili. [21]

2 EVROPSKÝ POJIŠŤOVACÍ VÝBOR (CEA)

Evropský výbor pojistitelů (Comité Européen des Assurances) je dobrovolné mezinárodní sdružení asociací pojišťoven evropských zemí s tržní ekonomikou, které reprezentuje pojišťovnictví na nadnárodní úrovni. Výbor byl založen v roce 1953. V roce 2000 sdružoval 29 asociací, z toho 24 řádných a 5 přidružených členů. V roce 2004 měla CEA 32 členů, 30 řádných (25 členských států EU a 5 dalších – Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko a Turecko) a 2 přidružené (Bulharsko, Chorvatsko). Zastupuje více než 5000 evropských pojišťovacích společností s celkovým příjmem z pojistného 855 miliard euro (údaj z roku 2003).

Významnou úlohu sehrál na přelomu 80. a 90. let 20. století při obhajování zájmů komerčního pojišťovnictví a při utváření legislativního rámce jednotného trhu v rámci EU. Dnes se zabývá především aktivitami v oblasti poskytování informací, které umožní pojistitelům včas a adekvátně reagovat na změny a podmínky vstupu na jednotný trh EU. Tuto činnost vyvíjí i směrem ke státům tzv. východního bloku.

Mezi jeho základní cíle patří:

- zastupovat a podporovat evropské pojistitele při ochraně a propagaci jejich zájmů, při posilování kvalifikovaného přístupu veřejných i soukromých evropských a mezinárodních organizací k problematice pojištění a zajištění,
- zajišťovat výměnu informací a zkušeností z mezinárodního trhu s ohledem na potřeby a zájmy evropských pojistitelů,
- prosazovat pohledy evropských pojistitelů v ekonomických a sociálních diskusích,
- zapojit se do procesu tvorby směrnic týkajících se oblasti pojišťovnictví.

CEA také vydává měsíčník **CEA Executive Update**, který informuje pracovníky evropských pojišťoven a další zájemce o aktuálních tématech souvisejících s pojišťovnictvím, které jsou projednávány v EU a řešeny v komisích CEA. [2], [3], [4], [13], [23]

V budoucnu by se CEA chtěla zaměřit především na racionalismus a zjednodušení regulace (například v oblastech ochrany spotřebitele) a na efektivní a homogenní uplatnění legislativy EU. Dále na dokončení některých projektů jako je harmonizace účetních pravidel, pravidel solventnosti a dohled nad zajištěním. Jako nutnost pro dosažení těchto cílů považuje prohloubení spolupráce mezi úřady dohledu nad pojišťovnictvím. Evropská komise tyto návrhy prezentovala na základě zpráv expertních skupin začátkem roku 2005, finální plán byl přijat na jaře 2005. [18]

2.1 Struktura CEA

Nejvyšším řídicím orgánem je prezidium, organizaci a koordinaci zabezpečuje sekretariát v čele s generálním tajemníkem, který sídlí v Paříži a má kancelář i v Bruselu. Generálnímu řediteli podléhají tři ředitelé: ředitel pro neživotní pojištění, pro životní pojištění a pro ekonomické a finanční otázky. Těžištěm řešení jednotlivých problémů a přípravy odborných stanovisek je práce zástupců členských zemí v pracovních komisích těchto výborů:

- Výbor pro životní pojištění,
- Výbor pro zdravotní pojištění,
- Výbor pro úrazové pojištění,
- Výbor pro pojištění motorových vozidel,
- Výbor pro pojištění majetku,
- Výbor pro pojištění odpovědnosti za škodu,
- Výbor pro pojištění právní ochrany,
- Výbor pro pojištění jaderných rizik,
- Výbor pro zemědělské pojištění,

- Výbor pro jednotný trh (zabývá se vztahy s Evropskou unií),
- Výbor pro komunikaci a public relations.

Mezinárodní otázky jsou v CEA řešeny v technických výborech pro pojištění námořní přepravy, letecké přepravy a pozemní přepravy a v pracovních skupinách pro obchodní politiku a pro zajištění. Otázky ekonomické a finanční se projednávají ve skupině pro statistiku, v pracovních skupinách pro investice, pro udržitelný rozvoj a v pracovní skupině pro Solventnost II. Strategií CEA na úseku distribuce informací národním členským organizacím se zabývá Řídící výbor pro informační systém. Poradní a koordinační roli plní porada generálních ředitelů a tajemníků členů CEA, která se koná minimálně třikrát ročně. [2], [3], [4], [13], [23]

2.2 Výroční zasedání CEA 2004

Ve dnech 17. až 19. června 2004 se konalo v Praze výroční zasedání Evropského pojišťovacího výboru. ČAP se podílela na organizaci tohoto zasedání a CEA zajistila odborný program. Dne 18. června se konalo statutární zasedání, kde byl mimo jiné probrán strategický plán na období 2004 až 2007 (mezinárodní účetní standardy, Solventnost II, daně a návrhy směrnic, regulace pojistitelů v EU atd.). V rámci tohoto zasedání se konalo několik odborných konferencí. Proběhla mezinárodní tisková konference CEA – ČAP, kde se nejvíce dotazů týkalo návrhu směrnice o rovném přístupu mužů a žen ke zboží a službám a jejich nabídce a 5. motorové směrnice. Konala se také odborná konference CEA pod názvem: „Nový regulatorní rámec EU – výzvy pro evropské pojistitele“.

V rámci tohoto zasedání vystoupilo se svými příspěvky několik zástupců členských asociací. Naši zástupci (Vladimír Mráz a Ladislav Bartoníček) hovořili hlavně o situaci na českém pojistném trhu a vlivu EU a o jejím rozšíření, kdy jsou očekávány především: větší konkurence zejména v pojištění průmyslu a podnikatelů, legislativní změny a vyšší ochrana spotřebitelů a klientský servis. Byl zvolen nový prezident CEA Gérard de La Martinière, viceprezident ČAP Vladimír Mráz byl zvolen členem Prezidiálního výboru

CEA. Plnoprávními členy se staly přidružené Estonsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko a Slovensko. Bulharsko se stalo přidruženým členem CEA. [16]

2.3 Vliv CEA na evropský pojistný trh

Pojišťovnictví je nepostradatelnou částí ekonomického růstu, tvorby pracovních míst a inovace prostřednictvím krytí případných rizik. Za účelem zkvalitnění evropských pojišťovacích služeb pracuje CEA na úpravě celé řady klíčových oblastí, které řeší problematiku jednotného evropského trhu.

2.3.1 Zlepšování bezpečnosti účastníků silničního provozu

Evropská unie se zabývá zkvalitněním prevence před vážnými silničními haváriemi a zajištěním lepší kompenzace poškozeným. V roce 2003 byla přijata Směrnice o bezpečnosti chodců (2003/102/ES), která stanovuje základní požadavky na úpravu čelní strany konstrukce vozidla. Uplatnění pravidel směrnice proběhne ve dvou fázích. Od roku 2005 do roku 2012 budou výrobci automobilů provádět testy nárazu a vlivu na chodce. A v letech 2010 až 2014 budou uplatněny obdobné přísnější testy vytvořené nezávislým orgánem bezpečnostních expertů EEVC (European Enhanced Safety of Vehicles Committee). EU chce prostřednictvím Evropské listiny pravidel bezpečnosti na silnicích a zpřísněním bezpečnostních požadavků snížit do roku 2010 počet usmrcených na polovinu. Vydáním 5. motorové směrnice (Evropská komise), která se zabývá minimálními limity krytí odpovědnosti, a rezoluce o Evropském sazebníku invalidity (Evropský parlament) by EU chtěla zajistit modernější a rychlejší likvidaci pojistných událostí a kvalitnější kompenzaci pro poškozené.

Návrh 5. motorové směrnice odsouhlasil Evropský parlament v lednu 2005 a nyní probíhá její formální schválení Evropskou radou. Umožní jednodušší sjednání pojištění (při nákupu vozidla v jiném členském státě, v případě přechodného pobytu) a lepší odškodňování poškozených při dopravních nehodách na národní a mezinárodní úrovni. Usnadní změnu pojistitele pomocí certifikátu historie pojistných událostí, který nahradí

zbytečnou byrokracií. V členských státech budou vytvořeny centrální orgány pro pomoc poškozeným a jejich pojistitelům v získávání základních podkladů nezbytných pro likvidaci škod (policejní zprávy). Minimální částky odškodnění byly stanoveny na 1 milion eur na pojistnou událost pro škodu na věci a 1 milion eur na zraněného nebo 5 milionů eur na pojistnou událost v případě poškození na zdraví. Při zpracování směrnice byly zváženy i argumenty CEA.

Evropský výbor pojistitelů se aktivně zapojuje do projektu pro zlepšování bezpečnosti účastníků silničního provozu a požaduje rozsáhlejší řešení pro ochranu účastníků než obsahuje Směrnice o ochraně chodců. Podle Evropského pojišťovacího výboru by direktiva měla obsahovat více pravidel pro chování, prevenci a školení účastníků silničního provozu. [15], [21]

2.3.2 Liberalizace trhu náhradních dílů vozidel

V této oblasti je uplatňována směrnice z roku 1998, která prosazuje povinně tvarové charakteristiky vozidel (Industrial Design directive). Nesprávné používání směrnice by mohlo podporovat monopolní trh výrobců náhradních dílů zvýhodňující výrobce vozidel. Proto byla do textu zapracována „opravárenská“ klauzule zabezpečující výrobcům jejich oprávněný zájem na změnách designu vozidel, zatímco by byl uchován volný trh náhradních dílů i pro ostatní podniky. Konečná verze tuto klauzuli ale nezahrnuje. CEA podporuje liberalizaci trhu náhradních dílů vozidel, protože to je podstatný faktor působící na snížení cen oprav vozidel, což je v zájmu jak spotřebitelů, tak i pojistitelů. V květnu 2004 byla iniciována revize této směrnice, která se u výrobců aut setkala s nesouhlasem. CEA je jednoznačně pro provedení této revize, a to bez dalších odkladů. Revize by podle ní měla podpořit konkurenci a snížit ceny. Pojišťovny by získaly určitou kontrolu nad cenami náhradních dílů, která je doposud plně v rukou výrobců. Tato situace by pak vedla ke stabilizaci úrovně pojistného. Výbor odmítá tvrzení, že by liberalizace snížila kvalitu či bezpečnost dílů. [18]

2.3.3 Ochrana spotřebitele

Za účelem zvýšení ochrany spotřebitele vyvíjí EU značnou iniciativu. Evropská rada vydala a připravuje ke schválení směrnice a vyhlášky týkající se ochrany spotřebitele (spotřebitelský úvěr, klamavá reklama, atd.). CEA podporuje budování legislativní základny pro ochranu spotřebitelů, protože je základní podmínkou pro získání potřebné důvěry v pojistném odvětví. Jednou ze směrnic je směrnice o nekalých obchodních praktikách, která se projednávala 19. dubna 2004. CEA upozornila na to, že i bez této směrnice řada klientů benefituje z některých dokumentů, které v určitých otázkách chrání jejich zájmy. Podle výboru je nutné v rámci této směrnice přesně definovat pojem spotřebitel, aby platil ve všech odvětvích, kterých se harmonizace týká, sjednotit požadavky týkající se požadovaných informací od pojistitelů, makléřů a zprostředkovatelů a zpracovat souhrnný seznam požadovaných informací. Návrh směrnice zahrnuje normativní seznam praktik, které se považují za nekalé („černá listina“). CEA je proti tomuto seznamu. [14]

2.3.4 Směrnice o rovném přístupu mužů a žen ke zboží a službám

Evropská komise předložila 5. 11. 2003 návrh Směrnice o rovném přístupu mužů a žen ke zboží a službám a jejich nabídce. Tímto návrhem chtěla odstranit rozlišování sazeb a pojistných plnění u pojišťovacích produktů na základě pohlaví. Tento návrh ale předložila bez důkladného vyhodnocení dopadů směrnice na pojistné odvětví, spotřebitele, zaměstnanost a ekonomiku. Evropský pojišťovací výbor neměl možnost se podrobně vyjádřit k pojistně-technické analýze rizik pojistitele a ke statistickým údajům.

Na obhajobu rozlišování sazeb se CEA snažila objasnit principy kalkulace pojistného na základě rizika v komerčním pojišťovnictví. Argumentovala tím, že pojišťovnictví odporuje principům spravedlnosti a nediskriminace, a proto by mohl tento návrh nakonec poškodit ty, kterým by měl pomoci. Kalkulace rizik je pro spotřebitele výhodná, směrnice nikoliv. Směrnice způsobí růst pojistného u pojištění motorových vozidel (v ČR se neuplatňuje rozlišení podle pohlaví), úrazového pojištění a skupinových rizikových

pojištění pro ženy i přes jejich nižší úrazovost, nehodovost a delší střední délku života. U mužů by způsobila dražší důchodové a někde i soukromé zdravotní pojištění.

Rovnoprávný přístup by tak nevedl k vyrovnaní sazeb někde uprostřed mezi současnými sazbami pro muže a ženy, protože pojistitelé by se snažili především získat dostatečné prostředky ke krytí svých závazků, a proto by volili nejbezpečnější ale pro klienta méně výhodnou, variantu. Výsledkem směrnice by byl nákladnější a neprůhlednější systém pojištění, v rámci něhož by docházelo k nejasnému vzájemnému dotování mezi klienty. Pojišťovnictví není založeno na solidaritě jako sociální zabezpečení, ale je prosperujícím odvětvím, proto by rozlišování pohlaví nemělo být v tomto případě označeno jako diskriminující. S postojem CEA souhlasila i ČAP a vyslala své experty na zasedání pracovní skupiny při Ministerstvu práce a sociálních věcí, kde se připravovaly podklady pro rámcovou pozici České republiky k návrhu směrnice. Přijetí této směrnice by mohlo způsobit růst pojistného, odliv kapitálu (lidé by si pojištění uzavírali u pojišťoven ze zemí, kde by tato regulace nebyla) nebo oslabení pojišťoven v zemích EU.

CEA předložila alternativní znění návrhu směrnice, kde obhajovala uplatnění pojistně-matematických principů. Evropský parlament její připomínky nepřijal a 30. 3. 2004 hlasoval pro původní neupravené znění. Koncem dubna proběhlo další jednání o sporných otázkách, ale nedošlo k žádnému pokroku. Generální tajemník CEA proto vyzval členské asociace, jejichž zástupci nebyli dostatečně aktivní k mobilizaci a k aktivní osvětě o stanovisku CEA. Směrnice má spojitost s 3. evropským akčním programem bezpečnosti silničního provozu (3rd European Road Safety Action Programme) pro období 2003 – 2010, který naopak zdůrazňuje význam rozlišení pojistných sazeb jako stimul v prevenci dopravních nehod.

1. června 2004 jednal o návrhu směrnice Výbor pro zaměstnanecké a sociální záležitosti EU; nepodpořilo ho 17 z 25 členů EU. CEA nadále trvala na zrušení článku 4, který zakazoval používat faktor pohlaví jako kritérium při stanovení cen a podmínek pojištění. Poukazovala na studie, které dokazují, že sazby životního pojištění u mužů musí být vyšší než u žen, a to i bez ohledu na další faktory (životní styl, stav, atd.). UNICE (Evropský svaz průmyslových a zaměstnavatelských federací) byl také znepokojen důsledky této směrnice,

protože by znamenala přínos dalších nákladů pro podnikatele. Považoval za opodstatnělé u některých pojištění brát v úvahu faktor pohlaví a nepovažoval ho za diskriminující. CEA nikdy nebyla proti návrhu jako celku, ale snažila se o vypuštění článku 4 nebo o takovou úpravu, kdy by směrnice nezakazovala toto rozlišení u pojištění, kde má pojistně-technické opodstatnění.

Dne 4. října 2004 bylo v Radě ministrů pro zaměstnanost a sociální otázky dosaženo předběžné dohody, a sice, že přijetí návrhu umožní v členských zemích využívat faktor pohlaví při tvorbě pojistných sazeb.

Dne 13. 12. 2004 byl návrh schválen Radou EU, a to ve znění, které zachovává možnost používat pohlaví při výpočtu pojistných sazeb a pojistného plnění. Tato směrnice zakazuje použití pohlaví při výpočtu pojistného a pojistného plnění v nových pojistných smlouvách. Členské státy se však za určitých podmínek mohou odklonit a povolit přiměřené rozdíly v pojištění, je-li použití pohlaví určujícím faktorem pro ocenění rizika. Těhotenství a mateřství nesmí mít vliv na individuální pojištění a pojistné plnění. Členské státy jsou povinny poskytnout Komisi informace o aplikaci směrnice. Přechodné období pro její implementaci bylo stanoveno na 5 let. [11], [14], [15], [22]

Osobně si myslím, že rozlišování pohlaví do pojišťovnictví patří, a proto by podle mě tento faktor měl být i nadále zohledňován u těch pojištění, kde se možné riziko u muže a ženy liší. Není přeci nutné platit vyšší pojistné, pokud za něj dostaneme stejnou pojistnou ochranu jako doposud. Odpůrci používání tohoto faktoru by si měli uvědomit, že zde nejde o diskriminaci, ale pouze o lepší odhad rizika. Existují tak určitá pojištění levnější pro muže a jiná levnější pro ženy.

2.3.5 Evropské zemědělské pojištění

Konfederace evropského zemědělství CEA sdružuje národní profesní organizace zemědělců. Její součástí je i pracovní skupina pro pojištění a sociální otázky v zemědělství tvořená odborníky z této oblasti. Každoročně se konají společná jednání, na kterých se účastníci zabývají podporou zemědělského pojištění a představují fungování této podpory

ve svých zemích. Zabývají se spoluprací státního a soukromého sektoru (ta funguje v USA, Španělsku, Portugalsku, Řecku, Rakousku), dobrovolným přístupem pojišťoven a zemědělců a státní subvencí části pojistného. Cílem je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců.

Poslední jednání proběhlo v roce 2004 ve Španělsku (Barcelona), kde mimo jiné CEA poskytla i informace o otázkách bezpečnosti potravin v souvislosti se směrnicí o odpovědnosti za životní prostředí a způsobené škody, o povinném pojištění odpovědnosti za škodu výrobků krmných směsí a o situaci ohledně navrhovaného Evropského poolu zemědělských rizik, ve kterém díky nejednotnému zájmu zemí byly dosaženy pouze částečné pokroky.

V ČR se podpora zemědělského pojištění uplatnila poprvé v roce 2000, kdy stát uhradil část nákladů na pojištění nebezpečných nákaz zvířat. Od roku 2001 je poskytována i podpora pěstitelům, a sice úhrada části nákladů vynaložených na živelní pojištění plodin. V roce 2004 uhradil státní sektor 15 % z předepsaného zaplaceného pojistného u pojištění zvířat a 30 % z předepsaného zaplaceného pojistného u plodin. [14]

2.3.6 Směrnice o zajištění

V současné době se Evropská rada spolu s Evropským parlamentem zabývá hlavně návrhem Směrnice o zajištění (European Reinsurance Directive), který jim předložila Evropská komise dne 21. dubna 2004. Tato směrnice bude povinná pro zajistitele v EU a měla by přispět k vytvoření harmonizovaného dozoru nad zajistným obchodem, podpořit rozvoj zahraničních aktivit a posílit konkurenceschopnost evropských zajistitelů.

Už v říjnu 2002 byla předložena její první verze, která vyvolala četné diskuse. CEA stanovila pracovní skupinu, která vznesla připomínky k tomuto návrhu. Připomínky se týkaly především rozpětí platební schopnosti a povolených činností.

Návrh Evropské komise z dubna 2004 má určité nedostatky. Požaduje nadbytečné náklady zajistitelů, pojistitelů a pojistníků. CEA se zabývá především problematikou solventnosti

životních zajišťoven a má největší obavy z navrhované míry solventnosti pro životní zajistitele. Její stanovení by mělo probíhat stejně jako u životních pojistitelů (3 % z pojistné částky a 4 % z technických rezerv). Zajistitelé by ale raději v životním zajištění používali solventnost neživotních pojistitelů využívanou u zdravotního pojištění. Na zasedání Evropského parlamentu dne 30. listopadu 2004 byla tato míra označena za přemrštěnou. K jejímu dosažení by bylo potřeba 1 mld. euro ve Velké Británii a 4,8 mld. euro v Německu. Navýšení kapitálu by pak zvýšilo náklady pojistitelů o 10 až 15 %. Největší dopad by to mělo především na pojistníky, kteří by tyto náklady zaplatili na pojistném. Dále by mohlo dojít k tomu, že by docházelo k upisování zajistných obchodů v oblastech nepodléhajícím regulaci směrnicemi EU. Další diskuse se týkala zástavy aktiv zajistitelů. Podle francouzského dozorčího orgánu je zástava aktiv nejlepší ochranou před rizikem nedostání závazků zajistiteli. Návrh směrnice má však ještě další problematické body. Komise navrhuje pro neživotní zajistitele 100 % požadavku na solventnost pojistitelů s možností navýšení až o 50 % pro určité třídy. V článcích 57 a 59 je stanoveno, že pravidla solventnosti zajistitelů platí pro pojistitele, kteří upisují zajištění nad určitou úroveň a zároveň vylučuje uplatnění dalších pravidel směrnice na tyto pojistitele včetně článku 34. Ten se zabývá aktivy kryjícími technické rezervy. CEA považuje nevztahování tohoto článku na určité zajistitele za nerovné.

Přijetí směrnice je plánováno při prvním čtení na jaře 2005. Ale problematika míry solventnosti zajistitelů bude zhodnocena v rámci projektu Solventnost II (Solvency II), který by měl být uskutečněn v roce 2009.

Projekt Solvency II má být založen na systému tří pilířů. První pilíř stanoví minimální kapitálové požadavky, druhý uvádí pokyny pro zavedení mechanismu důsledné interní kontroly, pravidel řízení rizik, přehodnocení strategie zajištění a konzistentní vytváření opravných položek. Za kapitálovou přiměřenost budou odpovědní dozorčí orgány členských zemí. Třetí pilíř se vztahuje k povinnosti instituce zveřejňovat objektivní informace o své obchodní činnosti a finanční situaci. Tento projekt bude mít bezesporu nemalé dopady na pojistitele. Budou muset přehodnotit situaci u jednotlivých typů pojištění a konkrétních subjektů. Pojistitelé, kteří poskytují vysoce rizikové obchody,

budou muset zvýšit svůj kapitál. Projekt povede i k přesnější diferenciaci cen, protože velká rizika budou vyžadovat vyšší platby pojistného. [14], [15], [20], [21], [22]

3 PROBLEMATIKA ČESKÉHO POJISTNÉHO TRHU

České pojišťovnictví se během uplynulých let dostalo téměř na evropskou úroveň. V poměrně krátkém čase došlo k potřebným legislativním změnám, ale přesto zde zůstávají některé nedořešené otázky. Jedná se především o diskutovanou, ale dosud nevyřešenou problematiku důchodové reformy, o vývoji soukromého zdravotního pojištění a o zákon o úrazovém pojištění.

3.1 Důchodová reforma

Prognózy demografického vývoje v České republice stále častěji upozorňují na nutnost reformy financování důchodového systému. Za tímto účelem vznikla už v roce 2004 odborná pracovní skupina (tzv. Bezděkova komise), která nezávisle propočítává varianty důchodové reformy podle předložených návrhů jednotlivých parlamentních stran.

ČSSD zadala k analýze přechod na tzv. NDC systém (notional defined contribution, neboli zdánlivě příspěvkově definovaný) v kombinaci s provedením parametrických úprav stávajícího průběžného dávkově definovaného důchodového systému (tzv. PAYG DB). Důchod jednotlivce by byl závislý na výši pojistného, které by jedinec do systému zaplatil v době své ekonomické aktivity a na délce doby dožití v okamžiku odchodu do důchodu. Součástí zadání je i stanovení garantované minimální výše starobního důchodu. ODS předložila koncepci rovného důchodu (stejný pro všechny). Podle této varianty by došlo ke snížení plateb do průběžného systému, klesla by váha státního důchodového zabezpečení a vznikl tak větší prostor pro soukromé zabezpečení. KSČM by provedla parametrické změny stávajícího důchodového systému. Rozsah těchto změn by ale závisel na výsledcích tzv. základní varianty. Základní varianta by měla odhadnout budoucí vývoj důchodového systému v případě, že nebude reformován. KDU-ČSL navrhla variantu

dobrovolného částečného vyvázání se ze stávajícího důchodového systému spolu s provedením jeho parametrických úprav. US-DEU zadala k analýze tzv. kombinovaný systém, který se skládá z parametrických změn dnešního důchodového systému a z jeho doplnění o možnost částečného dobrovolného vyvázání se z placení pojistného do státního důchodového systému. Pracovní skupina při zpracování zadaných variant spolupracuje s celou řadou odborných institucí (Český statistický úřad, Česká správa sociálního zabezpečení atd.). Výsledky jsou postupně zveřejňovány na internetové adrese www.reformaduchodu.cz. Závěrečná zpráva by měla být k dispozici na konci května 2005.

Reforma by měla vyřešit problém financování starobních penzí, umožnit částečné vystoupení ze státního důchodového systému a přesměrování části odvodů do soukromého finančního sektoru. Důležitou součástí důchodového systému jsou doplňkové formy finančního zabezpečení, životní pojištění a penzijní připojištění. Na celém světě stále více roste význam spořicí funkce životního pojištění. Mezi prvořadé cíle důchodové reformy patří udržení bilanční rovnováhy státního důchodového systému, diverzifikace rizika, vytvoření a podpora motivace pro odklad spotřeby a rozšíření prostoru pro individuální rozhodování jednotlivce. Vzorem pro naši důchodovou reformu by nám mohla být reforma provedená na Slovensku. Vznikl zde systém tvořený třemi pilíři; třetí pilíř je dobrovolný. Do druhého je zapojeno mnoho pojišťoven a finančních skupin.

V České republice se pojišťovny aktivně účastní důchodového systému jenom v rámci třetího, tzv. dobrovolného, pilíře. Obliba soukromého životního pojištění stále stoupá a pojišťovny jsou připraveny stát se nedílnou součástí budoucího důchodového systému v ČR a spravovat tak penzijní fondy druhého pilíře. Podporují důchodovou reformu. Z demografických výsledků a prognóz je zřejmé, že první pilíř je jako zdroj starobních důchodů neudržitelný. Proto by měla reforma zahrnovat doplňkové systémy, mezi něž patří i životní pojištění, které umožňuje placením pojistného akumulovat zdroje na stáří.

Důchodový systém by měl splňovat tyto zásady:

- stanovit horní hranici pro odvody na státní důchodové pojištění,
- část odvodů hrazených zaměstnavatelem směřovat do povinného druhého pilíře spravovaného komerčními subjekty, případně umožnit jednotlivcům vyvázat část povinných odvodů ve prospěch druhého pilíře,
- v případě zavedení druhého pilíře umožnit funkční a úsporný vstup životního pojištění do tohoto pilíře a vytvořit podmínky pro provozování kolektivního životního pojištění (právní a daňové),
- zvýšit daňovou motivaci - zaměstnanec by si mohl odečíst pojistné ve výši 18 000 až 24 000 Kč ročně od základu daně,
- zvýšit mediální podporu.

V roce 2004 prezentoval exministr Jiří Rusnok se svými spolupracovníky Jamesem Hyzlem a Martinem Kulhavým koncepci udržitelného důchodového systému. Ta řeší demografický a penzijní problém při zachování sociálního přístupu státu. Systém je založen na tradiční struktuře tří pilířů, ale liší se novými příspěvky a dávkami. Příspěvky do prvního průběžně financovaného pilíře by platili všichni ekonomicky aktivní; příspěvky by činily 12 % vyměřovacího základu a dávky by byly odstupňovány podle počtu vychovaných dětí. Druhý fondový pilíř by byl taktéž povinný pro všechny ekonomicky aktivní, kteří by si zde spořili na svém individuálním účtu na důchod; slevu na pojistném by obdrželi rodiče ekonomicky závislých dětí a dávky by plynuly ze soukromých úspor. Třetí pilíř by byl dodatkovým připojištěním na individuální a komerční bázi. Výhodami tohoto modelu je transparentnost, samoregulace, nediskriminace, podpora legálního trhu práce, snížení nespravedlnosti současného modelu a rozvoj kapitálového trhu prostřednictvím velkého rezervního fondu penzijních úspor ve druhém pilíři. Je propočteno, že deficit prvního pilíře způsobený snížením veřejných úspor díky menším platbám bude dostatečně kompenzován množstvím prostředků ve fondech. [12], [18] [20], [22], [24]

Daňová podpora

Daňová podpora životního pojištění byla v ČR prosazena před čtyřmi lety a ukázalo se, že nepřehledná legislativní úprava, hlavně díky častým novelám, působí časté komplikace. Na zmírnění dopadů způsobených nejasnou právní úpravou se pozitivně podepsala činnost ČAP a zájem Ministerstva financí o tuto problematiku. V současné době se nepřemýšlí o zrušení tohoto systému, ale naopak o jeho zefektivnění a prohloubení v rámci připravované důchodové reformy. Například zrovnoprávněním státní podpory finančních produktů při posílení jejich komerční báze nebo prodloužením současné pětileté lhůty na dobu 10ti až 15ti let. [12], [18], [20], [22]

3.2 Vývoj soukromého zdravotního pojištění (SZP)

ČAP má stálou pracovní skupinu pro soukromé zdravotní pojištění, která je tvořena zaměstnanci členských pojišťoven nabízejících soukromé zdravotní pojištění. Tato skupina sleduje vývoj soukromého zdravotního pojištění na trhu, legislativu, analyzuje podmínky a předpoklady rozvoje tohoto pojištění. Zpracovala i stanovisko ČAP k problematice případného spojení veřejného zdravotního pojištění (VZP) a nemocenského pojištění.

Neexistuje kvalifikovaný rozbor, který by ukazoval, jak by systémy VZP a SZP fungovaly vedle sebe. V legislativě existuje jen malý prostor pro prodej pojištění náhrady nákladů, prodej denních dávek a silně omezený a nevyužitý prostor pro prodej pojištění nákladů na léčení cizinců. Navíc informovanost o možnostech, které nabízí SZP, je minimální. Uvažuje se zde o vyčlenění OSVČ ze systému VZP a pokrytí jejich potřeb prostřednictvím SZP.

Skupina vytipovala na základě svých zahraničních zkušeností nové pojistné produkty, které by se mohly uplatnit v ČR. Tato nová pojištění však vyžadují legislativní změny. Možnost provádění zdravotní péče prostřednictvím SZP a možnost vystoupení z VZP:

- Produkt pro OSVČ, které by vystoupili z VZP a vstoupili do SZP,
- Produkt zajišťující léčení úrazů na nejefektivnější úrovni – jako u sportovců,

- Produkt umožňující léčení na úrovni kvalitních technologií transparentním způsobem,
- Produkt zabezpečující včasné provedení odkladné léčebné péče (financování z komerčního pojištění by umožnilo poskytování této péče bez zbytečných odkladů),
- Produkt specializovaný na péči o nesoběstačné osoby,
- Produkt nabízející pojištění cizincům.

V budoucnu se tato skupina chce zaměřit především na spolupráci s vlivnými odbornými skupinami a institucemi a společně s nimi hledat možnosti vícezdrojového financování zdravotnictví, které je rozšířené ve většině vyspělých zemí. Financování zdravotnictví z SZP by zpřehlednilo a zefektivnilo financování zdravotní péče. Mohlo by však existovat i jako „dobrovolná nadstavba“ VZP nebo „povinně smluvní pojištění“ s tím, že by určitá definovaná skupina pojištěnců vystoupila ze VZP a povinně vstoupila do SZP. Touto skupinou by mohly být OSVČ, čerpání zdravotní péče je u nich srovnatelné s čerpáním péče u zaměstnanců, ale jejich dotace do veřejného systému jsou zhruba třetinové ve srovnání se zaměstnanci.

Reforma financování zdravotnictví je z hlediska demografického vývoje nevyhnutelná. Základní podmínkou pro její úspěšnost je akceptace SZP. Její neuskutečnění by nejspíš vedlo ke kolapsu systému financování zdravotnictví v ČR. [15]

4.3 Zákon o úrazovém pojištění

Ministerstvo práce a sociálních věcí vypracovalo návrh zákona o úrazovém pojištění. Tento návrh byl předložen vládě ČR dne 31. ledna 2005 a je založen na principu pojištění zaměstnance, kde pojistníkem je zaměstnavatel. Nejedná se tedy už o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu, ale o sociální pojištění. Pojistná událost a náhrada škody je zastoupena sociální událostí a sociální dávkou, která je hodnotově nižší.

Dle názoru ČAP nepřináší tento návrh žádnou zásadní změnu systému a je nejméně vhodným řešením ze všech možných. Zcela neřeší odejmutí objektivní odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání a nezahrnuje chybějící parametry nutné pro určení odpovědnosti za škodu. Díky tomu dochází ke vzniku prostředí právní nejistoty u zaměstnanců i zaměstnavatelů. Mění ustálenou terminologii a je nepřehledný. Omezuje procesní práva účastníků řízení a vytváří nerovné podmínky při uplatňování práva. Rozhodovacím místem a správcem celého systému je pouze Česká správa sociálního zabezpečení, proti jejímuž rozhodnutí nejsou připuštěny žádné řádné opravné prostředky.

Je zřejmé, že se stát brání spolupráci se soukromým sektorem, přitom komerční pojišťovny jsou schopné zabezpečit veškeré potřebné služby zaměstnavatelům i poškozeným zaměstnancům. Pouze soukromý sektor může získat větší množství finančních prostředků, a to bez zbytečné finanční zátěže klientů.

Z těchto důvodů Česká asociace pojišťoven s tímto návrhem striktně nesouhlasí, protože si je plně vědoma, že existují mnohem jednodušší a efektivnější způsoby řešení této situace. Preferuje hlavně komerční princip a je připravena podílet se na legislativní úpravě nového návrhu. Pojišťovny by uvítaly, kdyby došlo k uvolnění tohoto pojištění pro soukromý sektor, jako tomu bylo u povinného ručení. [20], [21]

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo popsat úlohu, význam a vliv České asociace pojišťoven a Evropského pojišťovacího výboru na český pojistný trh. V rámci této práce jsem představila obě asociace, pokusila se popsat jejich vznik, vývoj a jejich vliv na oblast nejenom českého, ale i evropského pojišťovnictví.

ČAP a CEA se v rámci svých možností snaží svými návrhy a připomínkami aktivně zapojovat do projednávání zákonů a směrnic, které mají určitý vliv na oblast pojištění. V současné době se jejich pozornost zaměřila na problematiku bezpečnosti silničního provozu, ochranu spotřebitele, evropské zemědělské pojištění a na návrh Směrnice o zajištění. V oblasti bezpečnosti silničního provozu byla v roce 2003 přijata Směrnice o bezpečnosti chodců, ale její obsah je pro CEA nedostačující. CEA by uvítala mnohem rozsáhlejší řešení ochrany chodců než je uvedeno ve směrnici. Dále byl v lednu 2005 odsouhlasen Evropským parlamentem návrh 5. motorové směrnice a nyní probíhá jeho formální schválení Evropskou radou.

Další velmi diskutovanou směrnicí byla Směrnice o rovném přístupu mužů a žen ke zboží a službám a jejich nabídce. Zde se nakonec po dlouhém jednání podařilo pojišťovnám prosadit možnost zachovat používání faktoru pohlaví při výpočtu pojistných sazeb a pojistného plnění.

Jednou z nejvíce diskutovaných směrnic je dnes Směrnice o zajištění, která by měla přispět k vytvoření harmonizovaného dozoru nad zajištěním obchodem, podpořit rozvoj zahraničních aktivit a posílit konkurenceschopnost evropských zajišťovatelů. Její přijetí je plánováno na jaro 2005.

České pojišťovnictví stále ještě prochází procesem transformace. Postupně dochází k dovršení procesu harmonizace českého pojistného práva s legislativou EU. V lednu 2004 byl podepsán zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

Schválena byla rovněž novela zákona o pojišťovnictví (zákon č. 39/2004 Sb.), novela zákona o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (zákon č. 47/2004 Sb.) a novela zákona o penzijním připojištění (zákon č. 42/1994 Sb.). Přesto zde zůstává ještě několik nedořešených otázek. Týkají se především absence důchodové reformy, jejíž uskutečnění je z demografického hlediska nevyhnutelné. Nemalé změny by měly být provedeny i ve financování zdravotnictví a v oblasti úrazového pojištění. ČAP je připravena aktivně se podílet na řešení stávajících otázek.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

- [1] Böhm, A. Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie. Praha: ASPI, 2004
- [2] Čejková, V. Pojistný trh. Praha: Grada, 2002
- [3] Čejková, V. a kol.: Pojišťovnictví – praktikum. ESF MU: Brno, 1996
- [4] Kolektiv autorů: Vybrané kapitoly z pojišťovnictví. ČAP: Praha, 1996
- [5] Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě
- [6] Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí
- [7] Zákon č. 39/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- [8] Zákon č. 47/2004 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla
- [9] Annual report: CEA, 2003
- [10] Výroční zpráva: ČAP. Praha: ČAP, 2003

Periodika:

- [11] Pojistný obzor č.3. Praha: ČAP, 2004
- [12] Pojistný obzor č.4. Praha: ČAP, 2004
- [13] Pojistný obzor č.5. Praha: ČAP, 2004
- [14] Pojistný obzor č.6. Praha: ČAP, 2004
- [15] Pojistný obzor č.7. Praha: ČAP, 2004
- [16] Pojistný obzor č.8. Praha: ČAP, 2004
- [17] Pojistný obzor č. 9. Praha: ČAP, 2004
- [18] Pojistný obzor č.12. Praha: ČAP, 2004
- [19] Pojistný obzor č. 2. Praha: ČAP, 2005

- [20] Pojistný obzor č. 3. Praha: ČAP, 2005
[21] Pojistný obzor č. 4. Praha: ČAP, 2005

Internetové adresy:

[22]	Česká asociace pojišťoven	www.cap.cz
[23]	Evropský výbor pojistitelů	www.cea.assur.org
[24]	Reforma důchodového systému	www.reformaduchodu.cz

Seznam příloh

Příloha č. 1:	Členské pojišťovny ČAP	4
Příloha č. 2:	Asociace sdružené v CEA	3

Příloha č. 1

Členské pojišťovny ČAP

1. **AIG CZECH REPUBLIC pojišťovna, a.s.**
V Celnici 1031/4, 110 00 Praha 1
generální ředitel a předseda představenstva: Ing. Luděk Menčík
2. **Allianz pojišťovna, a. s.**
Římská 103/12, 120 00 Praha 2
předseda představenstva: Ing. Miroslav Tacl
3. **Aviva životní pojišťovna, a.s.**
Aviva House, Londýnská 41, 120 21 Praha 2
předseda představenstva a generální ředitel: Austin Kimm
4. **CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS POJIŠŤOVNA A.S.**
Lazarská 13/8, 120 00 Praha 2
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Petr Žaluda
5. **Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a. s.**
Molákova 576/11, 186 00 Praha 8
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Július Kudla
6. **Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.**
Budějovická 5/64, 140 21 Praha 4
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Zdeněk Šťástka

7. **Česká pojišťovna a.s.**
Spálená 75/16, 113 04 Praha 1, Nové Město
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Ladislav Bartoníček, MBA
8. **Česká pojišťovna ZDRAVÍ a.s.**
Litevská 1174/8, 100 05 Praha 10
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Přemysl Gistr
9. **ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB**
Zelené předměstí, Masarykovo nám. 1458, 532 18 Pardubice
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Jeroen van Leeuwen
10. **D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.**
Benešovská 40, 101 00 Praha 10
ředitelka: Jitka Pokorná – Chizzola
11. **Evropská Cestovní Pojišťovna, a.s.**
Kozí 5/916, 111 21 Praha 1
předseda představenstva a generální ředitel: JUDr. Vladimír Krajíček
12. **Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP)**
Vodičkova 34/701, 111 21 Praha 1
místopředseda představenstva a generální ředitel: Ing. Pavol Parížek
13. **Generali Pojišťovna a.s.**
Bělehradská 132, 120 84 Praha 2
předseda představenstva: Ing. Jaroslav Mlynář, CSc.
14. **GERLING-Konzern Všeobecná pojišťovací akciová společnost - organizační složka**
Na Zátorce 5, 160 00 Praha 6

generální ředitel: Ing. Bohumil Švec
vedoucí organizační složky: JUDr. Ladislav Vostárek

15. **GOTHAER Allgemeine Versicherung AG, organizační složka pro Českou republiku**
Radimova 36/2342, 169 00 Praha 6
ředitel pobočky: Otokar Cudlman
16. **Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.**
Římská 45, 120 00 Praha 2
předseda představenstva: Ing. Josef Kubeš
17. **Komerční pojišťovna, a.s.**
Karolinská 1/650, 186 00 Praha 8
předseda představenstva a ředitel společnosti: Arnaud de la Hosseraye
18. **Kooperativa, pojišťovna, a.s.**
Templová 747, 110 01 Praha 1
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Vladimír Mráz
19. **Nationale-Nederlanden životní pojišťovna, organizační složka**
Nádražní 344/25, 150 00 Praha
předseda výkonné rady a generální ředitel ING pro ČR a SR: Dick Okhuijsen
20. **Pojišťovna CARDIF PRO VITA, a.s.**
Longin Business Center
Na Rybníčku 5/1329, 120 00 Praha 2
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Petr Illetško, MBA
21. **Pojišťovna České spořitelny, a.s.**
náměstí Republiky 115, 530 02 Pardubice
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Jaroslav Kulháněk

22. **Pojišťovna Slavia a. s.**
Ve Struhách 27/1076, 160 00 Praha 6
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Petr Černý
23. **PRVNÍ AMERICKO-ČESKÁ POJIŠŤOVNA, a. s. (AMCICO AIG Life)**
V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1
generální ředitel a člen představenstva: Ing. Milan Fitko
24. **UNIQA pojišťovna, a.s.**
Bělohorská 19/269, 160 12 Praha 6
předseda představenstva a generální ředitel: Ing. Marek Venuta
25. **VICTORIA-VOLKSBANKEN pojišťovna, a.s.**
Francouzská 28, 120 00 Praha 2
předseda představenstva: Mgr. Karl Vosatka
26. **Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.**
náměstí Kinských 602/2, 150 00 Praha 5
generální ředitel a předseda představenstva: prof. Ing. Jaroslav Vostatek, CSc.

Přidružení členové

AIDA

Česká sekce Mezinárodního sdružení pro pojistné právo

Spálená 16, 110 00 Praha 1

předsedkyně: JUDr. Jiřina Kotrbatá

Česká kancelář pojistitelů (ČKP)

Štefánikova 32, 150 00 Praha 5

výkonný ředitel: JUDr. Ing. Jakub Hradec

Zdroj: www.cap.cz, dne 21.4. 2005

Příloha č. 2

Asociace sdružené v CEA

1. (AT) Verband der Versicherungsunternehmen Österreichs (VVO)
(Association of Austrian Insurance Companies)
2. (BE) Assuralia
(Assuralia)
3. (CH) Association Suisse d'Assurances
(Swiss Insurance Association)
4. (CY) Insurance Association of Cyprus
(Insurance Association of Cyprus)
5. (CZ) Česká asociace pojišťoven (ČAP)
(Czech Insurance Association)
6. (DE) Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft (GDV)
(German Insurance Industry Association (GDV))
7. (DK) Forsikring & Pension (F&P)
(Forsikring & Pension (F&P))
8. (EE) Eesti Kindlustusseltside Liit
(Estonian Insurance Association)
9. (ES) Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (UNESPA)
(Spanish Union of Insurance and Reinsurance Companies (UNESPA))

10. (FI) Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto
(Federation of Finnish Insurance Companies)
11. (FR) Fédération Française des Sociétés d'Assurances (FFSA)
(French Federation of Insurance Companies (FFSA))
12. (GB) The British Insurers' European Committee (BIEC)
(The British Insurers' European Committee (BIEC))
13. (GR) Association des Compagnies d'Assurances-Grèce
(Association of Insurance Companies-Greece)
14. (HU) Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ)
(Association of Hungarian Insurance Companies)
15. (IE) The Irish Insurance Federation (IIF)
(The Irish Insurance Federation (IIF))
16. (IS) Samband Íslenskra Tryggingafélaga
(Association of Icelandic Insurance Companies)
17. (IT) Associazione Nazionale fra le Imprese Assicuratrici (ANIA)
(National Association of Insurance Companies (ANIA))
18. (LI) Liechtensteinischer Versicherungsverband e.V
(Liechtensteinischer Versicherungsverband e.V)
19. (LT) Lietuvos draudiku asociacija
(Lithuanian Insurers Association)
20. (LU) Association des Compagnies d'Assurances du Grand-Duché de Luxembourg
(ACA), (Association of Luxembourg Insurance Companies (ACA))

21. (LV) Latvijas Apdrošinātāju Asociācija
(Latvian Insurers' Association)
22. (MT) Malta Insurance Association
(Malta Insurance Association)
23. (NL) Verbond van Verzekeraars in Nederland (VVN)
24. (NO) Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH)
(Norwegian Financial Services Association)
25. (PL) Polska Izba Ubezpieczeń (PIU)
(Polish Chamber of Insurance)
26. (PT) Associação Portuguesa de Seguradores
(Portuguese Insurance Association)
27. (SE) Sveriges Försäkringsförbund
(Swedish Insurance Federation)
28. (SI) Slovensko Zavarovalno Zdrúženje (SZZ)
(Slovenian Insurance Association)
29. (SK) Slovenská asociácia poisťovní
(Slovak Insurance Association)
30. (TR) Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği
(Association of Insurance and Reinsurance Companies of Turkey)

Přidružení členové: Bulharsko a Chorvatsko

Zdroj: www.cea.assur.org, 21.4. 2005